

การส่งเสริมการตระหนักรู้เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์
และการใช้ประทุษวาจาของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน:
กรณีศึกษาโรงเรียนในจังหวัดฉะเชิงเทรา

TO PROMOTE AWARENESS ABOUT CYBERBULLYING
AND HATE SPEECH FOR BASIC EDUCATION STUDENTS:
CASE STUDY IN CHACHOENGSAO SCHOOL

Received : June 12, 2020
Revised : September 9, 2020
Accepted : September 22, 2020

ดรินภพ เพียรจัด¹
Darunbhop Pianjud

วราภรณ์ สินถาวร²
Waraporn Sinthaworn

จิรัชญา โคศิลา³
Jaratchaya Kosila

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยและพัฒนาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์และการใช้ประทุษวาจาของนักเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา และ 2) สร้างรูปแบบส่งเสริมการตระหนักรู้เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์และการใช้ประทุษวาจาของนักเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ 1) ขึ้นสอบถามเพื่อสร้างรูปแบบโดยสอบถามครูจำนวน 10 คน นักเรียนจำนวน 43 คน 2) ขึ้นทดลองใช้รูปแบบกลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 29 คน ดำเนินการทดลองในคาบเรียนผนวกกับสอดแทรกการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนเพื่อปรับพฤติกรรม เครื่องมือที่ใช้คือแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบวัดค่านิยมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ผลการวิจัยพบว่า 1) ขึ้นสำรวจข้อมูลได้ประเด็นข้อมูลสำคัญ 24 ข้อ แบ่งเป็นประเด็นสำคัญ ได้แก่ นักเรียนสร้างความสัมพันธ์ผ่านการใช้งานเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อปฏิบัติงานส่งครูผู้สอน เล่นเกม และสนทนาออนไลน์หรือออฟไลน์

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์ คุศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

Assistant. Prof. Dr. in Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University. e-Mail: darunbhop@gmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์ คุศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

Assistant. Prof. Dr. in Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University. e-Mail: kaewarasin@gmail.com

³ อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

Instructor in Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University. e-Mail: kaewnaka@gmail.com

โดยใช้ Facebook, YouTube และ Line มากที่สุด การใช้งานจะใช้งานจากที่บ้านพักอาศัย และนักเรียนส่วนใหญ่ใช้เวลาเล่นอินเทอร์เน็ต 4 ชั่วโมงต่อวัน การสนทนาพบว่าส่วนใหญ่พูดจาหยาบคายบนสื่อสังคมออนไลน์ นักเรียนส่วนใหญ่แสดงพฤติกรรมประทุษวาจาที่แสดงออกบนสื่อสังคมออนไลน์ ด้วยการพูดจาไม่ไพเราะ พูดคำหยาบคาย ด่าทอ และพูดจาล้อเลียนเพื่อให้ตลก ขบขัน และมีพฤติกรรมล้อกันเล่นและไม่จริงจัง ขณะที่เมื่อเห็นข้อมูลของตนเองในด้านลบบนสื่อสังคมออนไลน์จะตอบโต้ตามเหตุและผลในทันที ลักษณะอาการหลังจากนักเรียนตอบโต้ด้วยการเขียนข้อความทางลบบนสื่อสังคมออนไลน์กับเพื่อนของตนเองนักเรียนส่วนใหญ่รู้สึกไม่สบายใจแต่คิดว่าสามารถพูดจาให้คลี่คลายได้ภายในเร็ววัน นักเรียนทั้งหมดเคยถูกกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ในลักษณะการพูดจาหย่ำเย้าบนสื่อสังคมออนไลน์ นักเรียนทั้งหมดเคยถูกนำข้อมูลส่วนตัวมาประจานบนสื่อสังคมออนไลน์ และจำนวนครึ่งหนึ่งเคยถูกกลั่นแกล้งด้วยการแอบอ้างตัวตนในบัญชีการใช้งาน ส่วนนักเรียนอีกครึ่งหนึ่งไม่เคยถูกกลั่นแกล้ง และจากการวิจัยได้รูปแบบประกอบไปด้วย 6 องค์ประกอบหลักและ 2 ขั้นตอนใหญ่ที่สำคัญ 2) ขั้นตอนทดลองพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เกิดค่านิยมตระหนักรู้เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์และการใช้ประทุษวาจาจากจำนวนรวมทั้งสิ้น 29 คน มีผู้เกิดค่านิยมตามแบบวัดการกระจ่ายค่านิยมนี้ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 86.21

คำสำคัญ: การกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์, การใช้ประทุษวาจา

Abstract

The purposes of this research were to 1) study students' behaviour and 2) promote awareness about cyberbullying and hate speech for basic education students in Chachoengsao Province. The samples were 1) 10 teachers and 43 students who were responding to the survey stage to construct the questionnaire form and 2) 29 secondary-5 students in the second semester of the academic year 2019 at a school in Chachoengsao Province, responding to the try out stage. This research was conducted during the samples' class and social media time in their daily lives to modify students' behaviour about cyberbullying and hate speech. The experimental instruments consisted of the achievement test and value clarification test which the researchers had developed through the survey stage.

The findings were as follows:

1) The survey stage revealed that there were 24 important points. Important issues had been divided as follow; students built relationships through the use of information technology platforms to hand in their tasks, play games, and online or offline chats by the most using of Facebook, YouTube, and Line. They used the platforms at their residences. Most students spent 4 hours a day on the internet. Their conversations on social media

were mostly rude. Most students showed their hate speech behaviors on social media by using rude, reviled, or mocking words, and unserious teasing behaviors. When mentioned in negative ways, they promptly responded to those arguments. After writing negative messages on social media to their friends, most of the students felt uncomfortable but they thought that they could resolve themselves in a short time. All of the students had been bullied by teasing speeches and exposed their personal information on social media. Half of them had been bullied by impersonation on their accounts. The other half were never bullied. And this research found that 6-main-element and 2-main-step forms.

2) the try out stage revealed that the samples' achievement mean scores were significantly higher than the pretest at the .05 level. There were 29 students, 100 percent, having value awareness about cyberbullying and hate speech and 23 students, 86.21 percent, having value clarification.

Keywords: Cyberbullying, Hate Speech

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0 การใช้การสื่อสารเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนกระบวนการเรียนรู้ซึ่งเป็นการเรียนในลักษณะของการต่อยอดองค์ความรู้ด้วยกระบวนการทางสังคม (Social Constructivism) ผ่านเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศในรูปแบบต่าง ๆ ที่จะทำให้การสื่อสารระหว่างบุคคลหรือระหว่างกลุ่มบุคคลเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งโลกออนไลน์สามารถเข้าถึงได้ง่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ที่สามารถเข้าถึงได้ทุกสถานที่ทุกเวลา แต่กระบวนการสื่อสารมีช่องโหว่ให้เกิดภัยรังแกและการกลั่นแกล้งบนโลกสังคมออนไลน์ (Cyberbullying) ยกตัวอย่างเช่น การโพสต์ แชร์ หรือส่งต่อข้อมูลอันเป็นเท็จของบุคคลอื่นซึ่งมักจะเป็นข้อความหรือเนื้อหาในทางให้ร้าย กระทำการอันใดที่ส่งผลให้เกิดความอับอายต่อผู้อื่น และบางทีก็อาจเป็นการกระทำที่เลวถึงขั้นผิดต่อกฎหมาย จริยธรรม รวมไปถึงเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่นด้วย

สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน (สสย.) (2561) ได้กล่าวถึงประเด็นการพูดจาทำร้ายจิตใจกัน (Hate Speech) เป็นต้นเหตุที่จะนำไปสู่การรังแกกันบนโลกไซเบอร์ (Cyberbullying) ของวัยรุ่น โดยอธิบายว่า Hate Speech เป็นการแสดงอคติทางลบต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลอื่นอย่างชัดเจน ทำให้เป้าหมายได้รับความเกลียดชังจากคนอื่น จนบางครั้งอาจถูกตีตราว่าไม่เป็นที่ต้องการของสังคม พุ่งเป้าโจมตีหรือขยายไปยังอัตลักษณ์ร่วมของกลุ่มในสังคม เช่น ด้านเชื้อชาติ สีผิว ศาสนา อาชีพ และมีเป้าหมายหลักเพื่อการแบ่งแยก และขจัดคนอีกกลุ่มออกไป ผ่านการคุกคามหรือใช้ความรุนแรงจนอาจขยายสู่การขับไล่ไม่ให้มีที่ยืนในสังคม โดยผู้ที่ถูกตกเป็นเหยื่อของการพูดจาทำร้ายจิตใจมักถูกกระทำจาก “ฐานอัตลักษณ์” เช่น ศาสนาและการเข้าร่วมกลุ่มทางความเชื่อ ชนชั้นทางสังคม เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ ถิ่นที่อยู่ อุดมการณ์ทางการเมือง ภาวะทุพพลภาพ เพศสภาพและเพศวิถี หรือลักษณะอื่น ๆ

การถูกกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ (Cyber bully) เป็นการกลั่นแกล้งในรูปแบบต่าง ๆ บนโลกไซเบอร์ เช่น การตั้งฉายาในทางลบ การดูถูกเหยียดหยาม การเผยแพร่ข่าวลือหรือนินทาว่าร้าย และการส่งต่อรูปภาพที่ไม่เหมาะสม สามารถเกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา ไม่มีการเปิดเผยตัวตนของผู้กลั่นแกล้ง ทำให้ไม่รู้ชัดว่าใครเป็นผู้กระทำและมีสาเหตุมาจากอะไร ซึ่งทำให้การกลั่นแกล้งอาจรุนแรงกว่าการกลั่นแกล้งที่เปิดเผยตัวตนตามปกติ และถูกเผยแพร่ไปได้ไกลในเวลาอันรวดเร็วผ่านอินเทอร์เน็ตทำให้ผู้ตกเป็นเหยื่อเกิดความอับอาย (เบญจพร ตันตสุติ, 2562)

ดังนั้นเพื่อป้องกันภัยที่เกิดจากการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์และการใช้ประทุษวาจาที่จะเกิดขึ้น จึงมีความจำเป็นต้องสร้างความตระหนักรู้เปรียบเสมือนการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตัวของนักเรียน ให้มีความตระหนักรู้คิดในการใช้เครื่องมือสื่อสารบนโลกออนไลน์สื่อสารอย่างมีสติ มีความยับยั้งชั่งใจ รู้คิดถึงการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัยผ่านกระบวนการตระหนักรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงได้จัดทำวิจัยเรื่องนี้ขึ้นเพื่อสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์และการใช้ประทุษวาจาของนักเรียนในโรงเรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมถูกกลั่นแกล้งและการใช้ประทุษวาจาบนโลกออนไลน์
2. เพื่อสร้างรูปแบบการส่งเสริมการตระหนักรู้เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์และการใช้ประทุษวาจาของนักเรียน

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดฉะเชิงเทรา และผู้เชี่ยวชาญด้านการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารและด้านการสร้างค่านิยม
2. กลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสอบถามเพื่อนำมาสร้างรูปแบบ ได้แก่ ครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 10 คน โดยได้มาจากการเลือกตัวอย่างโดยสุ่มตัวอย่างผู้เชี่ยวชาญแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) 2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 29 คน โดยได้มาจากการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. สำหรับขั้นการสอบถามข้อมูล ได้แบบสอบถามความคิดเห็นในการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร และการตระหนักรู้ถึงค่านิยมการกลั่นแกล้งกันบนโลกออนไลน์และการใช้ประทุษวาจาสอบถามครูและนักเรียน

2. สำหรับขั้นตอนที่ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบวัดค่านิยมด้านการกลั่นแกล้งกันบนโลกออนไลน์และการใช้ประทุษวาจาโดยสร้างคำถามตามแบบวัดการกระจ่างค่านิยม (Value Clarification Test) ซึ่งแบบวัดค่านิยมเป็นแบบสอบถามที่มีคำถามทำให้ผู้ทำแบบสอบถามสามารถยืนยันการตระหนักรู้ในค่านิยมกลั่นแกล้งกันบนโลกออนไลน์และประทุษวาจาที่มีอยู่ในตัว

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นที่ 1 ศึกษาความคิดเห็น โดยส่งแบบสอบถามออนไลน์ให้กับกลุ่มทดลองในขั้นเก็บข้อมูลและโทรประสานงานจากนั้นวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากการหาค่าความถี่และร้อยละ

ขั้นที่ 2 สร้างรูปแบบและศึกษาผลการใช้รูปแบบโดยเก็บรวบรวมข้อมูลการสร้างแบบวัดค่านิยมการตระหนักรู้เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งกันบนโลกออนไลน์และการใช้ประทุษวาจา โดยติดต่อผู้ทรงคุณวุฒิให้ตรวจค่าความสอดคล้องของรูปแบบโดยหาค่าความสอดคล้องหรือดัชนีของความสอดคล้องกันระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์ (Index of Item - Objective Congruence หรือ IOC) จากนั้นทดลองใช้รูปแบบ โดยทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างด้วยการสอนในคาบเรียนผนวกกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในชีวิตประจำวัน โดยวิเคราะห์ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการกระจ่างค่านิยมของนักเรียน

ขั้นที่ 3 ประเมินรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิโดยหาค่าความสอดคล้องหรือดัชนีของความสอดคล้องกันขององค์ประกอบและขั้นตอนของรูปแบบ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยในขั้นศึกษาความคิดเห็นได้ข้อมูลสำคัญเช่น

1. การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีผ่านการใช้งานเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อปฏิบัติงานส่งครูผู้สอน เล่นเกม และสนทนาออนไลน์หรือออฟไลน์ คิดเป็นร้อยละ 33.33 ของจำนวนผู้ตอบทั้งหมด
2. สื่อสังคมออนไลน์ที่นักเรียนใช้งานมากที่สุด ได้แก่ Facebook, YouTube และ Line รองลงมาได้แก่ Instagram และใช้งานอินเทอร์เน็ตจากที่บ้านพักอาศัย และใช้งานผ่านเครือข่ายโทรศัพท์มือถือ คิดเป็นร้อยละ 23.81 ของจำนวนผู้ตอบทั้งหมด
3. นักเรียนส่วนใหญ่ใช้งานอินเทอร์เน็ต 4 ชั่วโมงต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 48.84 ของจำนวนผู้ตอบทั้งหมด
4. นักเรียนส่วนใหญ่พูดจาหยาบค้ายบนสื่อสังคมออนไลน์และพบหน้า คิดเป็นร้อยละ 90.00 ของจำนวนผู้ตอบทั้งหมด
5. นักเรียนส่วนใหญ่แสดงพฤติกรรมประทุษวาจาที่แสดงออกบนสื่อสังคมออนไลน์ ด้วยการพูดจาไม่ไพเราะ พูดคำหยาบค้าย ด่าทอ และพูดจาล้อเลียนเพื่อให้ตลก ขบขัน คิดเป็นร้อยละ 43.00 ของจำนวนผู้ตอบทั้งหมด ส่วนใหญ่ล้อกันเล่นและไม่จริงจังในการแสดงออกบนสื่อสังคมออนไลน์ คิดเป็นร้อยละ 81.39 ของจำนวนผู้ตอบทั้งหมด

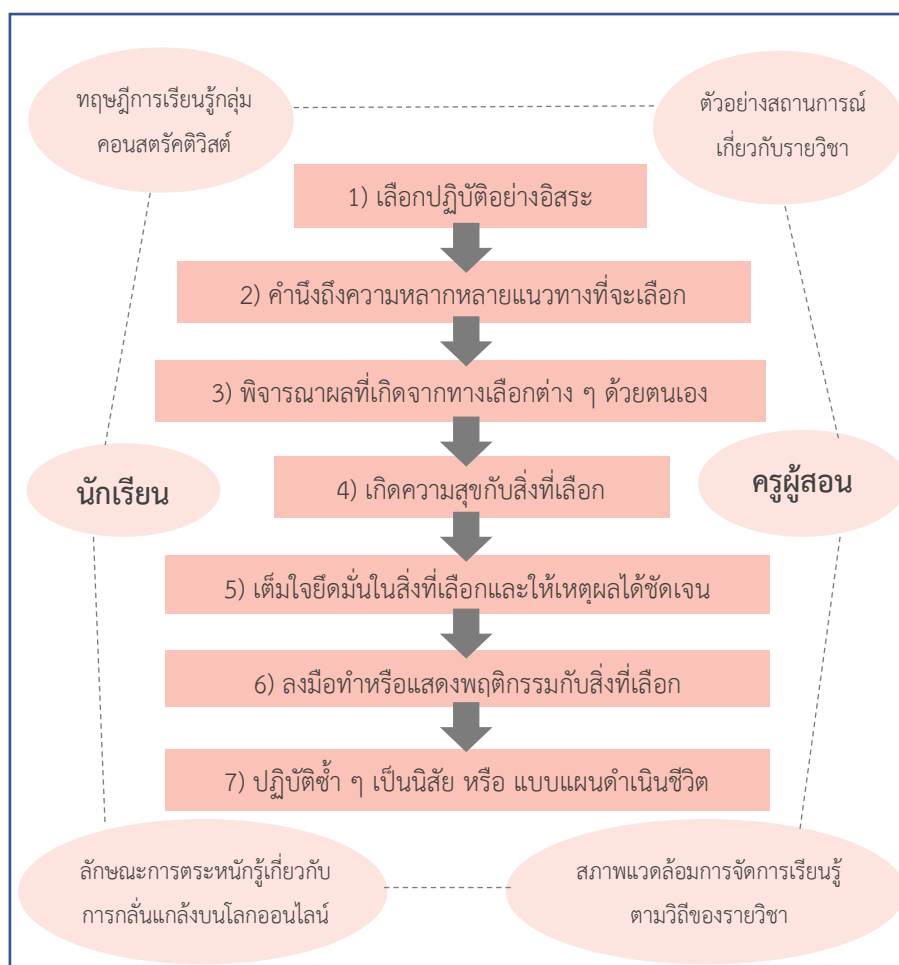
6. เมื่อนักเรียนเห็นข้อมูลของตนเองในด้านลบบนสื่อสังคมออนไลน์ นักเรียนจะตอบโต้ตามเหตุและผลโดยตอบกลับในเครือข่ายในทันที คิดเป็นร้อยละ 55.12 ของจำนวนผู้ตอบทั้งหมด และลักษณะอาการหลังจากนักเรียนตอบโต้ด้วยการเขียนข้อความทางลบบนสื่อสังคมออนไลน์กับเพื่อนของตนเองส่วนใหญ่รู้สึกไม่สบายใจแต่คิดว่าสามารถพุดจาให้คลี่คลายได้ภายในเร็ววัน คิดเป็นร้อยละ 25.81 ของจำนวนผู้ตอบทั้งหมด

7. นักเรียนทั้งหมดเคยถูกกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ในลักษณะการพุดจายั่วเย้าบนสื่อสังคมออนไลน์ เคยถูกข่มขู่คุกคามบนสังคมออนไลน์ เคยถูกพุดจาให้ร้ายบนสื่อสังคมออนไลน์ เคยถูกพุดจาดูหมิ่นเพื่อให้เสียเกียรติบนสื่อสังคมออนไลน์ เคยถูกนำข้อมูลส่วนตัวมาประจานบนสื่อสังคมออนไลน์ เคยถูกกลั่นแกล้งด้วยการแสดงภาพลามกอนาจาร เคยถูกสร้างกลุ่มเพื่อโจมตีทำให้เกิดขัดแย้งเคยถูกแสดงภาพไม่น่าพึงใจบนสื่อสังคมออนไลน์ คิดเป็นค่าคะแนนเฉลี่ยรายประเด็นมากกว่าร้อยละ 80.00 ของจำนวนผู้ตอบทั้งหมด

ผลการทดลองขั้นสร้างรูปแบบและทดลองใช้รูปแบบ ประกอบไปด้วย 6 องค์ประกอบและ 2 ขั้นตอน โดยองค์ประกอบ ประกอบไปด้วย 1) นักเรียน 2) ครูผู้สอน 3) ตัวอย่างสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับรายวิชา 4) ลักษณะการตระหนักรู้เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ 5) ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มคอนสตรัคติวิสต์ และ 6) สภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนรู้ตามวิธีของรายวิชา ส่วนขั้นตอน ประกอบไปด้วย 1) ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามวิธีของรายวิชา 2) ขั้นตอนการกระจำค่านิยม 7 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 เลือกปฏิบัติอย่างอิสระ ขั้นตอนที่ 2 คำนึงถึงความหลากหลายแนวทางที่จะเลือก ขั้นตอนที่ 3 พิจารณาถึงผลที่จะเกิดจากทางเลือกต่าง ๆ ด้วยตนเอง ขั้นตอนที่ 4 เกิดความสุขกับสิ่งที่ได้เลือก ขั้นตอนที่ 5 เต็มใจที่จะยึดมั่นในสิ่งที่เลือกนั้นโดยให้เหตุผลได้ชัดเจน ขั้นตอนที่ 6 ลงมือทำหรือแสดงพฤติกรรมกับสิ่งที่ตนเองตัดสินใจเลือก และ ขั้นตอนที่ 7 ปฏิบัติซ้ำ ๆ จนเป็นนิสัยหรือแบบแผนในการดำเนินชีวิต

ผลการทดลองใช้รูปแบบ พบว่าผู้เรียนเกิดค่านิยมตระหนักรู้เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์และการใช้ประทุษวาจาจากจำนวนรวมทั้งสิ้น 29 คน มีผู้เกิดค่านิยมตามแบบวัดการกระจำค่านิยมนี้ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 86.21 ของจำนวนทั้งหมด และนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการทดลองขั้นประเมินรูปแบบ พบว่าผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 คน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบและขั้นตอนของรูปแบบว่ามีความเหมาะสมและสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อสร้างค่านิยม

โดยรูปแบบฯ ปรากฏดังภาพ

ภาพที่ 1 แสดงรูปแบบการส่งเสริมการตระหนักรู้เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ และการใช้ประเทษวาจากของนักเรียน

อภิปรายผล

1. ขั้นศึกษาความคิดเห็นที่ได้ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญสำหรับประเด็นที่สำคัญ เช่น นักเรียนมีการใช้งานเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศปฏิบัติงานส่งครูผู้สอน เล่นเกม และสนทนาออนไลน์หรือออฟไลน์ โดยสื่อสังคมออนไลน์ที่ใช้งานมากที่สุดได้แก่ Facebook, YouTube และ Line รองลงมาได้แก่ Instagram เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกันระหว่างนักเรียนด้วยกันและระหว่างครูกับนักเรียน ซึ่งตรงกับ การสำรวจข้อมูลของ เกรย์-วิลเลียม (2020) ที่พบว่า Facebook เป็นแพลตฟอร์มที่ใช้งานมากที่สุดทั่วโลก มีผู้ใช้งานมากกว่า 2 พันล้านรายต่อปี

นักเรียนใช้งานอินเทอร์เน็ตจากที่บ้านพักอาศัย และใช้งานผ่านเครือข่ายโทรศัพท์มือถือ ซึ่งสัมพันธ์กับการสำรวจของ เกรย์-วิลเลียม ที่พบว่า แนวโน้มการใช้งานอุปกรณ์ ร้อยละ 52 ของการท่องเว็บไซต์เกิดขึ้นบนโทรศัพท์มือถือ นักเรียนส่วนใหญ่ใช้เวลาอินเทอร์เน็ต 4 ชั่วโมงต่อวัน ขณะที่ผลสำรวจ

พบว่าประชาชนชาวไทยใช้เวลาออนไลน์ต่อวันใช้เวลา 9 ชั่วโมง 38 นาที ออนไลน์ทุกวัน ในขณะที่ค่าเฉลี่ยของชาวอเมริกันใช้เวลาอยู่ที่ 6 ชั่วโมง 30 นาทีในการท่องเว็บ (เกรย์-วิลเลียม, 2020 อ้างถึงใน เว็บไซต์วีซเคส, 2020) ซึ่งจากตัวเลขดังกล่าวทำให้เห็นว่าเด็กกลุ่มตัวอย่างไทยใช้อินเทอร์เน็ตมีชั่วโมงที่น้อยกว่าค่าเฉลี่ยของแบบสำรวจและการใช้งานทั่วโลก

นักเรียนส่วนใหญ่พูดจาหยาบคายบนสื่อสังคมออนไลน์ โดยเฉพาะเมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อนแบบพบหน้า นอกจากนี้นักเรียนส่วนใหญ่แสดงพฤติกรรมประทุษวาจาที่แสดงออกบนสื่อสังคมออนไลน์ เช่น พูดคำหยาบคาย ล้อเลียนเพื่อให้ตลก

นักเรียนทั้งหมดเคยถูกกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ในลักษณะการพูดจายั่วเย้า ถูกข่มขู่คุกคาม ถูกพูดจาให้ร้าย ถูกพูดจาดูหมิ่นเพื่อให้เสียเกียรติ ถูกนำข้อมูลส่วนตัวมาประจาน ถูกกลั่นแกล้งด้วยการแสดงภาพลามกอนาจารของผู้อื่นบนสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับ กรมสุขภาพจิต (2562) ที่พบว่าสาเหตุของปัญหาการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ เกิดขึ้นได้ทั้งจากการแกล้งกันเล็ก ๆ น้อย ๆ ล้อกันเล่นขำ ๆ แล้วบานปลายไปด้วยความไม่ตั้งใจ หรืออาจเกิดจากความขัดแย้งกันในโรงเรียน ความเกลียดชัง ทั้งที่มีเหตุผลและไม่มีเหตุผล อาจแค่ไม่ชอบหน้า หรือความคิดเห็นบางอย่างไม่ตรงกัน แล้วใช้พื้นที่ในโลกออนไลน์โจมตีกัน รูปแบบของ Cyberbullying ที่พบบ่อย ๆ ได้แก่ การข่มขู่คุกคาม หรือให้ร้ายเหยื่อ บางครั้งนำไปสู่การทำร้ายร่างกายกันจริง ๆ การเปิดโปงข้อมูลส่วนตัวของเหยื่อโดยการเอาไปโพสต์หรือส่งต่อให้คนอื่นรับรู้ เช่น ภาพหลุด ภาพตลก ๆ เพื่อประจาน ทำให้อับอาย การคุกคามทางเพศ โดยใช้ถ้อยคำที่สื่อไปในทางเพศ

ผลจากการทดลองใช้รูปแบบพบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี และมีผลการวัดค่านิยมด้านการตระหนักถึงการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์และการประทุษวาจา คิดเป็นร้อยละ 86.21 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากคำนึงถึงกระบวนการตั้งแต่การเลือกจนกระทั่งการปฏิบัติงาน ส่งครูผู้สอนนั้นตรงกับหลักการกระจำจ่านิยมตามที่ผู้วิจัยได้ออกแบบไว้ สอดคล้องกับที่นาตยา ปิรันธนา นนท์ (2539) โดยกล่าวถึง “กระบวนการทำความเข้าใจความกระจำจ่านิยม Value Clarification” ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนานิยาม ทำให้บุคคลเกิดกระบวนการการเรียนรู้ ความกระจำจ่านิยมทำให้ได้รู้จักผู้อื่น สังคม และสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าเขาจะนำความคิด ความรู้สึก และการกระทำมาหล่อหลอมกันภายใต้สถานการณ์ต่าง ๆ ที่ถูกกำหนดขึ้น

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาค่านิยมซึ่งใช้เวลาทดลองสั้น ๆ แต่การเกิดค่านิยมต้องใช้ระยะเวลายาวนานจึงจะสามารถสังเกตเห็นได้ชัดเจน การศึกษาระยะสั้นเพียง 1 ภาคการศึกษา ทำให้เห็นแนวโน้มว่าจะเกิดค่านิยมตามผลที่เกิดขึ้นเท่านั้น

บรรณานุกรม

- กรมสุขภาพจิต. (2562). สัมมนาเชิงปฏิบัติการ ASEAN Stop Cyberbullying Workshop 2019
หยุดการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ ในงาน Digital Thailand Big Bang 2019. กรุงเทพฯ.
เข้าถึงใน <https://www.etda.or.th/content/stop-cyberbullying-2019.html>.
- กลุ่มบริษัท บีอีซีวีเวิลด์ จำกัด (มหาชน). (2563). **ศธ.360 องศา: การบูลลี่ปัญหาของเด็ก Gen Z.**
เข้าถึงใน <https://www.youtube.com/watch?v=bLC98ZssKVM&feature=youtu.be>.
สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2563.
- ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์. (2535). **มองการศึกษา: เส้นทางที่เท่าเทียมของคนไทย.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เว็บไซต์วิชเคส. 2020. (2563). **23 สถิติที่น่าอัศจรรย์ในอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมในปี 2020.** เข้าถึงใน
<https://th.wizcase.com/blog/สถิติที่น่าอัศจรรย์ใจ>. สืบค้นเมื่อ 4 มิถุนายน 2563.
- ทีมข่าวเฉพาะกิจไทยรัฐออนไลน์. กำจัดวงจร “ไซเบอร์ บูลลี่”. **ไทยรัฐออนไลน์.** เข้าถึงใน
<https://www.thairath.co.th/scoop/1753691>. สืบค้นเมื่อ 27 มกราคม 2563.
- นัตยา ปิลันธนาพันธ์. (2539). หน่วยที่ 9 การพัฒนาค่านิยม: การทำความกระจ่างในค่านิยม ในเอกสาร
การสอน **ชุดวิชาจริยศึกษา.** หน่วยที่ 9-15. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เบญจพร ตันตสุติ. (2562). **ความน่ากลัวของ ‘ไซเบอร์บูลลี่’ ภัยใกล้ตัวที่ไม่ควรมองข้าม.** เข้าถึงใน
<https://www.tnnthailand.com/content/19166>. สืบค้นเมื่อ 4 มิถุนายน 2563.
- สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน. (2561). **เมื่อวาจาทำร้ายใจกัน...การเดินทางจาก “Hate Speech”
สู่ “Cyberbullying” เอกสารการสื่อสารที่สร้างความเกลียดชัง (Hate Speech) และ
การศึกษาการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ของวัยรุ่น.** เข้าถึงใน
[https://www.healthymediahub.com/media/detail/เมื่อวาจาทำร้ายใจกัน-การเดินทาง
จาก-Hate-Speech-สู่-Cyberbullying](https://www.healthymediahub.com/media/detail/เมื่อวาจาทำร้ายใจกัน-การเดินทางจาก-Hate-Speech-สู่-Cyberbullying). สืบค้นเมื่อ 11 เมษายน 2561.